

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Archicancellariis Sacri Romani Imperii Ac Cancellariis Imperialis Avlae

**Mallinckrodt, Bernhard von
Monasteri[i] Westphaliae, 1640**

S. Henricvs Imp. Germanis secundus vocatus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11835

OTHO tertius Imp.

Hildebal-
dus Episco-
pus VVor-
mariensis.

Q Vi fuerat sub parente, sub hoc etiam Cancellis Imperialibus præfuit; nempe idem, quem memoravi, Hildebaldus Episcopus, ab initio Imperij huius tertij Othonis, ad annum vsque ad minimum 997. unde apparet, consistere non posse, quæ alij de morte eius ad an. 993 referunt. Extant Othonis III Diplomata duo, ab Hildebaldo recognita an. 997, tom. 1. *Histor. Leod. pag. 210; & apud Miræum in Not. Eccl. cap. 77.*

S. Ber-
vvardus
Episcopus
Hildeshei-
mensis.

S. Berwardus è Comitibus Saxonie (à quibusdam Palatinos Comites vocari inuenias) de Somerschenburg, decimus-tertius Hildesheimensis Episcopus, à Bruschio dicitur fuisse Othonis tertij Sacellanus; apertius autem à Lamberto Schafnaburgensi, ad an. 992, Regis Cancellarius vocatur. Addit idem, in diuinis pariter & humanis rebus solertissimum fuisse. Sedit annos 31; fundauitque nobile & diues Cœnobium S. Michaëlis, intra muros Hildesienfes. Viræ sanctimoniâ probatissimus fuit; nec minus in vitâ, quàm ab obitu miraculis claruit. Extat Vita eius apud Surium tom. 6; sed longè plenior apud Brovverum, in *Sideribus illustrium Germanie Sanctorum*, scripta à Tangmaro, quo in studijs Magistro vsus fuisse putatur: qui inter alia nos docet, Othonem tertium hunc sanctum virum morum & studiorum Informatorem habuisse.

S. Heriber-
tus Archi-
Episcopus
Coloniensis.

Quid mirum, laudatissimum Imperatorem Cancellarios innocentissimos in ministerio habuisse? Sanctum certè, quem vidimus, Sanctus alius subsequitur, Coloniensis Archi-Præsul, Heribertus: de quo id, quod asserimus, Rupertus Tuitiensis in vitâ testatur, & ex illo refert Serar. *Rer. Mogunt. lib. 1. cap. 29; & Cratopolius in Catalogo.* Etsi autem illi dicant Heribertum primum Cancellarium Othonis fuisse; non tamen id de Archi-Cancellario, cui appellatio illa propriè competit, accipiendum est: vti ex diuersis, quæ supersunt, Imperialium literarum recognitionibus constat, quas Moguntini Archi-Episcopi, vti Archi-Cancellarij, vice Heribertus subscripsit. Videantur. *Metrop. Salisb. tom. 1, p. 364; & Miræus l. 2. Diplom. c. 26: vbi an. 999 recognouit; & eiusdem Miræi Notit. Eccles. cap. 77, ac lib. 2. Donat. cap. 21: vbi annus 1007 apponitur, qui ad Othonis Successorem pertinet; sub quo deinceps de Heriberto reliqua referentur.*

S. Heriber-
tus Archi-
Episcopus
Coloniensis.

S. HENRICVS Imp. Germanis secundus vocatus.

S. Heribertus Archi-Episcopus Coloniensis, nouo ac solitario, vt puto, exem.

exemplo, iam tunc Metropolitica Sedem tenens, non minus sub hoc, quam Othone III. Cancellarium Imperialis Palatii egit, ut testantur subscriptiones in præcedentibus prolatae. Cœpit enim sedere an. 997; & anno 1021, præsulatus quarto & vigesimo, defecit. Incrementa sua debuit Hildebaldo Episcopo Wormatiensi, de quo supra; qui Wangionum maiori Præpositurâ donatum, & in aulam receptum, negotijsque adhibitum, in Othonis tertij ulterio-rem notitiam produxit, cui vnicè carus gratusque fuit. Namque isti iam inde à condiscipulatu familiaris fuisse videtur; eundem enim cum illo & Roberto Gallia Rege Præceptorem habuit, virum doctissimum sui temporis, Gerbertum: qui post Remensem & Rauennatem Cathedras, tandem, Gallica originis omnium primus, Petri Sedem Romæ tenuit, Sylvester secundus vocatus. Fundator est Abbatia Tuitiensis Heribertus; cuius loci Abbas Rupertus, notissimus & celeberrimus Scriptor, vitam eius politiori stylo executus est, apud Surium, & Operum eius Tomo altero legendam. Obstitit, Henr. Imp. ad Imperium aspiranti; cum quo tamen deinceps in gratiam redijt, & fidelissimus illi permansit. Natales quod attinet, è Comitibus Rotenburgensibus; ad Tubarum amnem in Franconia, vel Leiningensibus, ortum ducebat, ut Cratopolius in Catalogo refert. Rupertus de stirpe eius nil ampliùs scribit, quàm ut in Wormatiensi territorio, è matre nobilissimi in Alemaniâ (Sueuia) Comitum Regimbaldi filiâ, natum dicat: unde potiùs, nî vtrumque erroneum sit, è Leiningensibus quàm Rotenburgicis prodijisse dicendus erit.

Engelbertus Cancellarius recognouit S. Henrici literas an. 1002; quæ extant tom. 1 Metrop. Salisb. pag. 140; & confirmationem possessionum S. Bauonis Gandauensis, an. 1003, ap. Miræum lib. 1. Donat. cap. 17: ubi Egilbertus legitur. Fortè hic sit Frisingensis ille Antistes, qui an. 1005 sedere incepit, seditque an. 34. Is è Comitibus de Morsburg natales suos repetebat.

Ta 2 mo, ut Baronius, Raderus & Streuelfdorffius; siue Dago, ut Trithemius & Crantzius vocant, Cancellarius fuit Henrici Sancti ad annum 1004; quo Magdeburgensibus illum Archi-Episcopum dedit, ut Crantzius in Metrop. lib. 4. c. 3; & Trithem. in libro de Bauaria Ducibus prodiderunt. De hoc videri possunt, quæ inter Sanctos Cancellarios infra exequor.

Huic Eberardus, quantum hætenus indagare potui, Successor obuēnit; cuius plures supersunt recognitiones de annis 1006, 1007, & 1008, apud Miræum lib. 1. Diplom. c. 27, & in Notit. Eccles. c. 78, & 79; Histor. Leod. tom. 1, pag. 213; Metrop. Hundij tom. 3, pag. 526. Hunc fuisse illum ipsum Eberardum,

H

quem

Engelbertus Episcopus Frisingensis.

Tagmo Archi-Episcopus Magdeburgensis.

Eberhardus Episcopus Bambergensis.

Adelboldus
Episcopus
Ultraiecti-
nus.

quem Henricus à se fundatæ, an. 1006, Ecclesiæ Bambergensi primum Episcopum præfecit; non video cur dubitare possimus. Quamvis hac in re coniecturis minimè opus sit. Dithmarus enim, Merspurgenfis Episcopus, qui præfens interfuit, narrans, *lib. 6. Historia sue*, Synodi Francofurtensis gesta, & erectionem Ecclesiæ Bambergensis, ita scribit: Eberhardo tunc Cancellario cura Pastoralis à Rege committitur, & hic à præfato Archi-Præsule (Willigiso) eodem die consecratur. Hunc Wippo, in vita Conradi Salici, vocat virum ingenio & moribus reipub. valdè necessarium. Eberardum Adelboldus excepit, is qui vitam S. Henrici Domini & Benefactoris sui scripsit, Sigeberto teste, *de viris illustribus*, c. 139; qui Adelbodem vocat. Hunc autem Henrici Sancti Cancellarium fuisse, auctor est Trithemius, in *Chron. Hirsaug.* pag. 43. Magnum Chronicon Belgicum Pistorij vocat Consiliarium Eximium. Hic Ultraiectinæ Ecclesiæ ab Imperatore præfectus fuit; cui cum laudabiliter præfuisset octodecim annis, sub Conrado Salico, an. 1027 obiit, uti ex *Traiectensibus annalibus* Chron. præd. Auctor, & Trithemius scribunt. Incidit igitur annus promotionis eius in annum 1009; ut absurdum non sit, si Eberardo, quod fecimus, Successor detur; sequentes enim Henrici annos Guntherius ferè occupat vniuersos. Præter vitam Henrici scripsisse plura traditur à Sigeberto, quorum aliqua Trithemius recenset. Fuerat antea Lobienfis Clericus, ut idem Sigeb. seu, ut magis specificè Trithemius designat, Monachus Benedictinus: apud quem tamen perperam Bobienfis legitur; nec tam librarij, quàm ipsius, ut suspicor, Scriptoris errore. Est enim Bobiū Italiæ Monasterium, idque Lobienfi, seu Laubienfi Belgico, longè olim celebrius fuit. In illis, quæ ad conspectum meum venerunt, Diplomatis, huius non vidi mentionem fieri. Contra Theodoricum Hollandiæ Comitem, pro Ecclesiasticâ libertate, multa bella gessisse, ijdem Auctores memorant.

Aribo Ar-
chi-Episco-
pus Mogun-
tinus.

Aribonem, Archi-Episcopum Moguntinum, fuisse prius magnum Imperatoris Cancellarium, auctor *Chronici manuscr. Hildesheimensis* tradit; cuius rei hæcenus testimonia alia non comperi.

Guntherius
Archi-
Episcopus
Salisbur-
gensis.

Tandem igitur Guntherus, siue Guntherius, sequitur; qui an. 1009 recognouit Priuilegium Mindensis Ecclesiæ, ab Henrico concessum, (extat apud Pistor.) & alias literas, in *Metrop. Salisb. tom. 1*, pag. 38; anno autem 1010, donationem factam Monasterio Pollingano in Bauaria, in *Metrop. Salisb. tom. 3*, pag. 113; an. 1011, Priuilegium Monialibus in Chuebach datum, apud Hundium *tom. 2*, pag. 248. annos 1018, 1019, 1021, vide apud Gretserum in *Diuis. Bamberg.* pag. 78; Notit. Eccles. Miræi *cap. 80; lib. 2. Donat. cap. 22*; *Metrop. Salisb. tom. 1*, pag. 144; *tom. 2*, pag. 374. De anno autem 1023, qui fuit Henr. Imp. penultimus,

timus, extant subscriptiones Guntherij apud Goldast. tom. 2. *Constit. Imp.* pag. 46; & in Chron. Laurisheim. Freheri, pag. 75. Hic post Henricum, cui in vita & post mortem patrata miracula sanctitatis opinionem obtinuerunt, factus est vigesimus quartus Salisburgensis Præsul, præfuitque laudabiliter annis quatuor; vti non tantum Hundius in *Metropoli*, sed etiam Brunnerus *lib. 5 Boicorum* testantur. Pulchrè autem tempora conueniunt: anno enim 1023 Henricus obiit, & in eodem desinunt Guntheri recognitiones; vt dubitandum non sit, suscepto Archi-Episcopali pallio, Cancellariatui renuntiassè. Fuit tamen, præter recensitos, eiusdem Imperatoris Cancellarius etiam Suidigerus, (aliqui Sindigerum corruptè vocant) natione Saxo, Episcopus Bambergensis; qui postea ab Henrico tertio Cæsare, dicto Nigro, cuius Cancellarium fuisse erroneè tradit Kirchnerus *lib. 2, cap. 1*, amotis tribus in schismate electis Pontificibus, Romanus Papa, Clementis II nomine, promotus fuit an. 1047: & sequenti, non sine veneni propinati suspicione, post nouem mensium Pontificatum interiit; reuolutusque in Germaniam, Bambergæ honorificè tumulatus est. Auctor eius rei Bruschi in Catalogo, & Laurentius Beyerlinck in *Theatro tom. 5, pag. 130*. Hunc sagacissimi ingenij fuisse scribit cit. loco Kirchnerus. Reperio præterea apud Gevvoldum *de Septem-viratu, pag. 99, num. 55*, Henricum Cancellarium, ad an. 1014; vbi sequens subscriptio refertur: Henricus Cancellarius vice Euphrardi Episcopi & Archi-Cancellarij. Actum Romæ. Suspiciari autem possumus, Guntherium Cancellarium, proficiscente in Italiam Cæsare, in Germaniâ remansisse; in medios enim Guntherij annos Henricus hic incurrit. Monet autem, ne & hoc præteream, Gevvoldus, pro Euphrardo illic Heribertum Coloniensem, vtpote Italiæ Archi-Cancellarium, restituendum esse: quæ interpolatio donec firmioribus aliquibus adminiculis stabilietur, parum satisfacit; maxime cum necdum à quoquam probatum sit, iam tunc S. Henrico imperante, Italiæ Archi-Cancellariatum Colonienfibus Archi-Episcopis fuisse hereditario iure concessum; cum potius contrarium in præcedentibus ostensum sit, quod Lector remittitur. Deinde nequaquam probabile est, si illic Heribertus intelligi deberet, scriptusque fuisset, solius Episcopi epitheton illi datum esse; cum inter subscriptores eiusdem Diplomatis, Archi-Episcopali debito titulo honoretur. Certius autem hac de re iudicari posset, si de contentis istius Diplomatis constaret. Hactenus ad minimum suspicor, de negotio aliquo Italico in illo dispositum fuisse; ac propterea Italici Archi-Cancellarij nomine, qui aliquis ex Episcopis Italiæ fuerit, illud recognitum fuisse. Verius igitur censeo, pro Euphrardo, Euerhardum reponi oportere, vbi cūque tandem is ouilia sua constituerit.

Suidigerus
Episcopus
Bamber-
gensis postea
Clementis II
Papa.

Henricus.